

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดยะลา จำแนกตามปัจจัยอนามัยและปัจจัยจิตใจ ศึกษาความแตกต่างของขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดยะลา ตามตัวแปรด้านประชากรศาสตร์และด้านสถานการณ์ เพื่อค้นหาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของครูในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดยะลา โดยมีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการครั้งนี้มีดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ครูในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดยะลา เขต 1 เขต 2 และเขต 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 2,749 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ครูในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดยะลา เขต 1 เขต 2 และเขต 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 350 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นที่เป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

1.2.1 การกำหนด(คำนวณ)ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (Yamane 1973 : 727 - 728)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนประชากรที่ศึกษา
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างกำหนดเป็น 0.05

$$\text{แทนค่า} = \frac{2,749}{1 + 2,749 (0.05)^2} = 349$$

ในการศึกษาครั้งนี้จึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 คน

1.2.2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของครู ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละเขตด้วยการเทียบสัดส่วน

1.2.3 ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย(Simple Random Sampling)โดยการเลือกสุ่มจากโรงเรียนที่มีในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดยะลา เขต 1 เขต 2 และ เขต 3 จากนั้นทำการจับฉลากเลือกโรงเรียนขึ้นมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 34 โรงเรียน และทำการจับฉลากอีกครั้งจากจำนวนครูได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 350 คน จากทั้ง 3 เขต ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากร จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดยะลา

เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดยะลา	จำนวน ประชากร	จำนวนโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
เขต 1	634	8	81
เขต 2	1,470	17	187
เขต 3	645	9	82
รวม	2,749	34	350

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลด้านประชากรศาสตร์และข้อมูลด้านสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา ภูมิฐานะ อาชีพทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ที่ได้รับต่อเดือน การใช้ภาษามลายูท้องถิ่น เขตพื้นที่การปฏิบัติงาน และสถานที่ตั้งของโรงเรียน จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านสถานการณ์ประกอบด้วย การเกิดเหตุการณ์กับคนใกล้ชิด การเกิดเหตุการณ์ในโรงเรียน และการมีเจ้าหน้าที่รักษาความสงบในโรงเรียน จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดยะลา 10 ด้าน ได้แก่ นโยบายและการบริหาร การบังคับบัญชา สภาพแวดล้อมการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความมั่นคงและความปลอดภัย ความสำเร็จ การยกย่องในความสำเร็ งานที่ทำหาย ความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ความเจริญเติบโตและการพัฒนา ตามแนวคิดทฤษฎีสองปัจจัย คือ ปัจจัยอนามัยและปัจจัยจูงใจของ Herzberg ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยปรับปรุงแก้ไข ดัดแปลงจากแบบสอบถาม ของ วิโรจน์ วงศ์ใจ (2545 : 91-97) อุษณีย์ ส่งเสริมพงษ์ (2545 : 94-100) และ เกียรติพันธ์ หนูทอง (2549 : 130-137) จำนวน 84 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Summated Rating Scale) โดยใช้เทคนิคการวัดความคิดแบบ Likert Scale ซึ่งกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ และให้มีน้ำหนักคะแนนในแต่ละระดับ โดยกำหนดเกณฑ์วัดระดับความคิด (อ้างถึงในธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548 : 77) ดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึง	มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานปานกลาง
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานน้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามเป็นแบบปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของครูในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดยะลา

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วิโรจน์ วงศ์ใจ (2545 : 91-97) อุษณีย์ ส่งเสริมพงษ์ (2545 : 94-100) และ เกียรติพันธ์ หนูทอง (2549 : 130-137) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้

2. ศึกษาแนวทาง กำหนดขอบเขต ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและตามโครงสร้าง (Construct Validity) ที่จะสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและตามโครงสร้าง (Construct Validity) แล้วนำแบบสอบถาม

มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับครูจำนวน 60 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach' s alpha coefficient) (Mehren and Lehmann' 1975 : 47) ได้ค่าความเชื่อมั่นจำแนกเป็นรายด้านดังนี้ นโยบายและการบริหารค่าความเชื่อมั่น 0.842 การบังคับบัญชาค่าความเชื่อมั่น 0.933 สภาพแวดล้อมการทำงานค่าความเชื่อมั่น 0.884 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลค่าความเชื่อมั่น 0.857 ความมั่นคงและความปลอดภัยค่าความเชื่อมั่น 0.854 ความสำเร็จค่าความเชื่อมั่น 0.871 การยกย่องในความสำเร็จค่าความเชื่อมั่น 0.923 งานที่ทำทนายค่าความเชื่อมั่น 0.842 ความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นค่าความเชื่อมั่น 0.904 ความเจริญเติบโตและการพัฒนาค่าความเชื่อมั่น 0.914 และรวมทุกด้านได้ค่าความเชื่อมั่น 0.971

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งจนมีความสมบูรณ์มากที่สุด เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือรับรองจากภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะลา เขต 1 เขต 2 และเขต 3 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

3.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามจำนวน 350 ฉบับไปให้แก่ครูในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดยะลา และส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ภายในเวลาที่กำหนดโดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างเดือน มกราคม 2551

3.3 ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทุกฉบับ

3.4 วิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติตามที่ได้วางแผนไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Window (Statistical Package for Social Sciences)

โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 โดยนำข้อมูลด้านประชากรศาสตร์และด้านสถานการณ์ หาค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 โดยนำข้อมูลเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของครูในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดยะลา หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อแสดงให้เห็นถึงระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยใช้เกณฑ์การจัดลำดับ ค่าเฉลี่ยกำหนดให้มีคะแนนตั้งแต่ 1 – 5 คะแนน (อ้างถึงในธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548 : 77) สามารถแปล ความหมายช่วงระดับคะแนน ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวใช้วิธีการทดสอบค่าเอฟ (F- test) จำแนกตาม ลักษณะทางประชากรศาสตร์และด้านสถานการณ์ กรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะ ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบ HSD

4.4 วิเคราะห์เนื้อหา คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของครู ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดยะลา โดยนำเสนอเป็นภาพรวม

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

5.1.1 หาค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบสอบถาม (อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 116 - 117) ดังนี้

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักที่ศึกษา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5.1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Mehren and Lehmann' 1975 : 47) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$a = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ	a	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	k	แทน	จำนวนข้อทั้งหมดในแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
	S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 สถิติพื้นฐานเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้

5.2.1.1 ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ของคำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ และด้านสถานการณ์เพื่อดูการกระจายของตัวแปรและเพื่อนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

5.2.1.2 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร (อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2541 : 56)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1.3 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (อ้างอิงในลั้วนสายยศและอังคณา สายยศ, 2540 : 103) เพื่อแปลความหมายของข้อมูลต่างๆ

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	$S.D.$	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

5.3 สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

5.3.1 หาค่าทดสอบเอฟ (F – test) โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ใช้สถิติ ANOVA (One - way Analysis of Variance) (อ้างอิงในสุมาลี จันทร์ชลอ, 2547 : 226)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w} \sim F_{J-1, N-J(1-\alpha)}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการแจกแจงแบบเอฟ F - Distribution
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

5.3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพหุคูณแบบ HSD ของ (Tukey's HSD test) (อ้างอิงในลั้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2536 : 107) ดังนี้

$$HSD = q_{(\alpha, df)} \sqrt{\frac{MS_E}{n}}$$

เมื่อ	HSD	แทน	ค่าวิกฤตของ Tukey ย่อมาจาก Honestly Significant Difference
	q	แทน	ค่าที่เปิดได้จากตาราง Studentized range statistic

(โดยเปิดที่ $r=k, df=N-K$ เมื่อ k คือจำนวนกลุ่มตัวอย่าง N คือจำนวนคนทั้งหมดที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง)

MS_E แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนที่ได้จากการวิเคราะห์
ความแปรปรวน

\tilde{n} แทน จำนวนตัวอย่างประชากรเฉลี่ย (มัชฌิมฮาร์มอมิก) โดยใช้สูตร
(อ้างถึงในประกอบ วรรณสูตร, 2542 : 276-277) ดังนี้

$$\tilde{n} = \frac{k}{(1/n_1) + (1/n_2) + (1/n_3) + \dots + (1/n_k)}$$

k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

n_1 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มที่ต้องการเปรียบเทียบกัน